

יפעת (מחקרי מדיה
ילאט וסחא

ניתוח תדמית בתקשורת פיגור שכלי

המחקר נערך על ידי: שחר גור ודנה דוד, אנליסטי מדיה
בהנחיית רביב טל, מנהל מחלקת המחקר

ניתוח תדמית בתקשורת

מושאי המחקר :

- פיגור שכלי
- עמותות למען אנשים עם פיגור שכלי
- גורמי ממשל
- חברות פרטיות

תקופת המחקר :

יולי – דצמבר 2010

596 כתבות בעיתונות

295 כתבות באתרי האינטרנט

תחומי הסיקור :

- אבחון, מחקר וטיפול מונע
- התמודדות וטיפול
- משפטי ופילי
- פעילות כללית ותרומות
- שילוב בחינוך
- שילוב בתעסוקה
- שילוב בתרבות ובחברה
- תנאי מחיה ורווחה

מתודולוגיית הערכה

שלילי:

כתבות שמזיקות לתדמית בעלי פיגור שכלי.
נקודת המוצא היא שכל ביקורת כזו או אחרת על גורמים המעורבים בטיפול באוכלוסיית הסובלים מפיגור שכלי או הצגת פעילות שלילית של אדם מפגר תסווג כשלילית.

נטרלי:

כתבות שלא תורמות ולא מזיקות לתדמית או כתבות מעורבות.
בקבוצה זו ניתן למצוא כתבות על עוללות שונות שנגרמו לאוכלוסיית המפגרים, אך עצם העלאתן למודעות והצגתן בתקשורת נחשבת לחיובית ולכן יסווג ככתבות נטרליות.

חיובי:

כתבות שתורמות לתדמית.
נקודת המוצא היא שכל הכתבות שמתארות פעילות ללא ביקורת עליה, מציגות את האירועים והפעילויות הנערכות למען בעלי פיגור שכלי כמקדמות אוכלוסייה זו, ולכן יסווג ככתבות חיוביות.

מתודולוגיית סכימה

ערך הכתבות נמדד במופעים ובשווי כספי מוערך (EVA).

מדד השווי מעריך כל חשיפה לפי מחירי הפרסום באותו אמצעי תקשורת, מיקום וגודל. זאת בשל העובדה כי כתבת שער בעיתון מוביל אינה שוות ערך לכתבה קטנה בעמוד האחרון של עיתון מקומי. חשוב לדעת כי למספר עצמו אין חשיבות אבסולוטית. נתון זה מהווה אינדיקציה רק כאשר יש מולו בסיס להשוואה יחסית.

בעיתונות הכתובה:
השווי הכספי מחושב על פי מחירי המחירון לפרסום בעיתון, מיקום הכתבה בעיתון והרלוונטיות של היישות בתוך הכתבה.

באינטרנט:
השווי הכספי מחושב על פי מחירי המחירון לפרסום באתר, מיקום הכתבה באתר והרלוונטיות של היישות בתוך הכתבה, כמו גם משך פרסום הכתבה באתר.

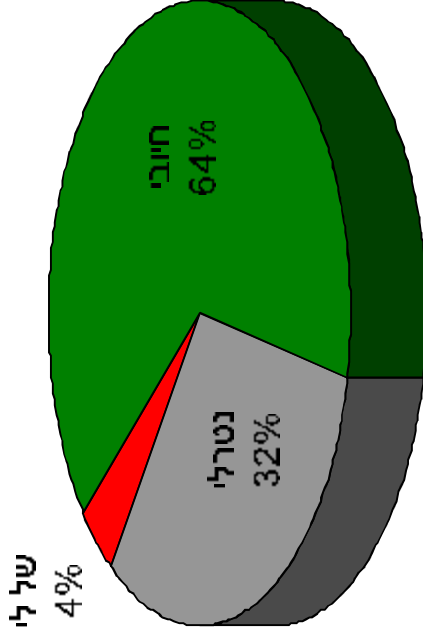
כדי לנטרל את הבדלי השווי בהשוואה בין העיתונים ואתרי האינטרנט מתבצעת מדידה לפי מספרי מופעים, גודל באינצ'ים או דקות שידור.

יפעת / מחקרי מדיה

סיכום חשיפת פיגור שכלי לפי אמצעי מדיה

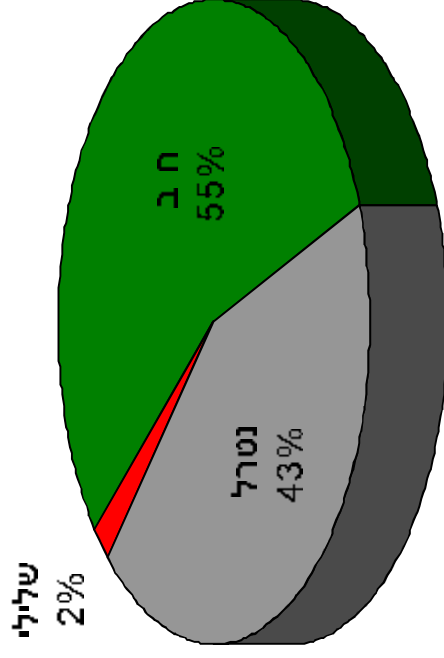
עית נות

סה"כ שוי כספי: 3,564,064 ש"ח

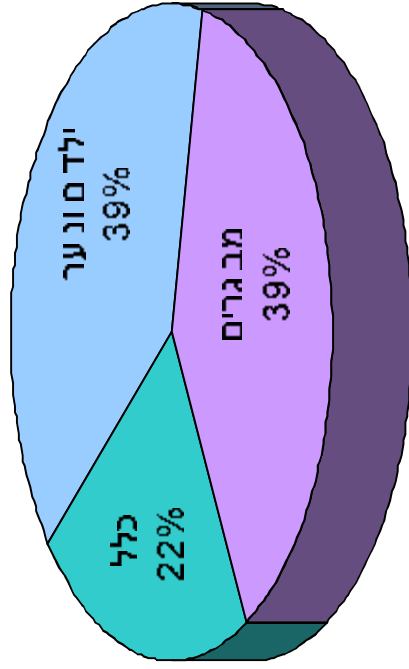
אינטרנט

סה"כ שוי כספי: 385,477 ש"ח

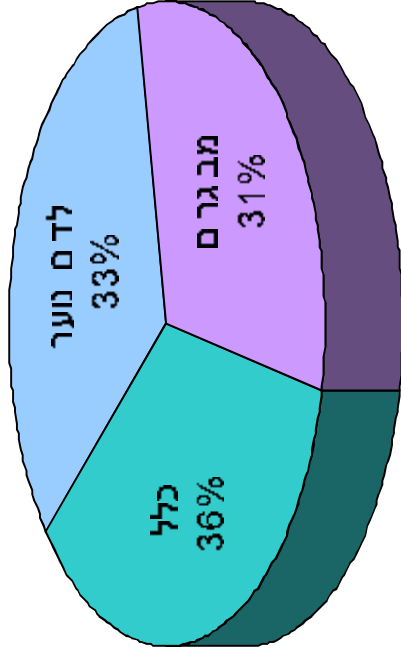

סיקור חשיפת פיגור שכלי לפי גילאים באמצעי המדיה השונים

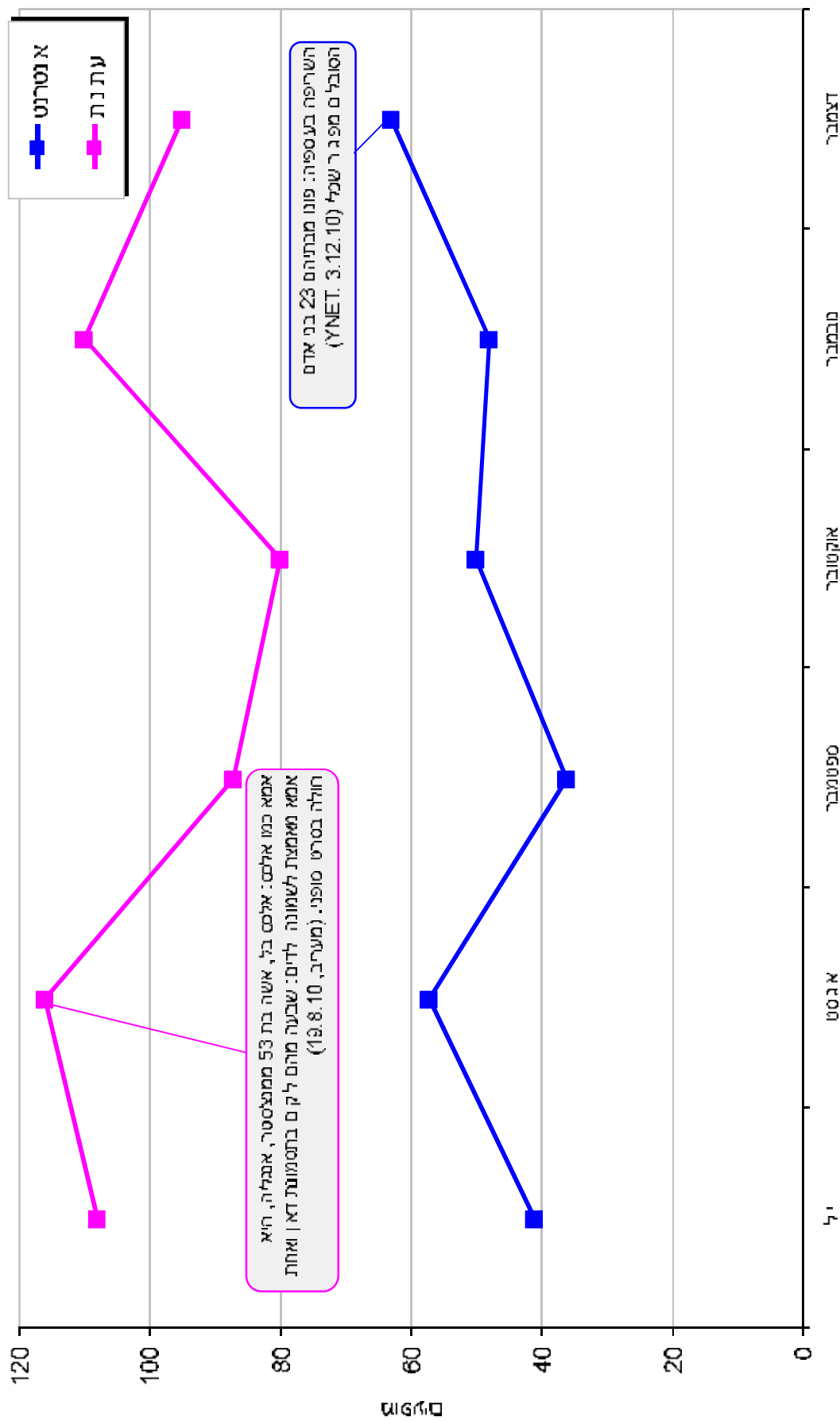
עיתונות
סה"כ שווי כספי: 3,564,060 ש"ח

אינטרנט
סה"כ ש"י כספי: 385,477 ש"ח

מגמת החשיפה של הפיגור השכלי

נשמרת מגמת חשיפה יציבה הן בעיתונות והן באינטרנט והיא כמעט ואינה מושפעת מאירועים אקטואליים.

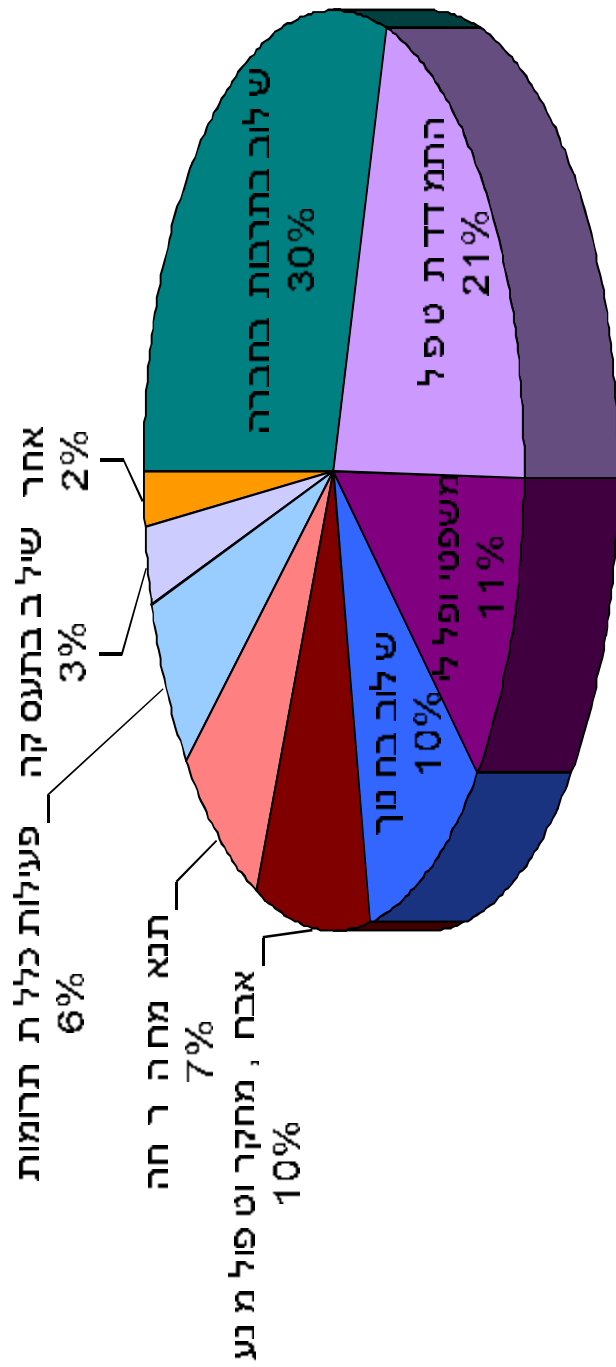
עיתונות מודפסת

יפעת / מחקרי מדיה

8

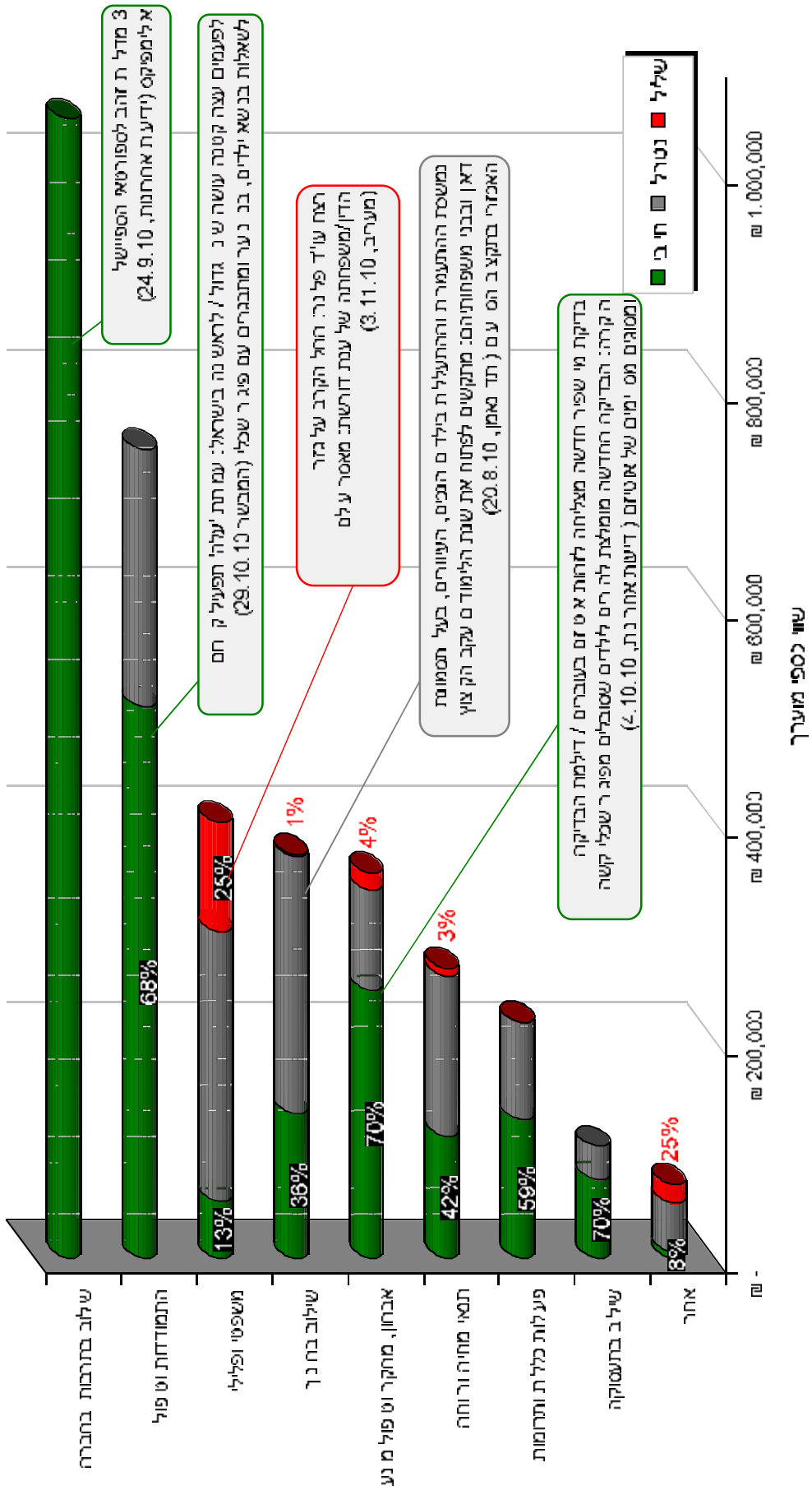
פילוח חשיפת פיגור שכלי לפי תחומים

סה"כ 3,564,060 ש"ח

התחומים הזוכים למרבית הסיקור הם שילוב בתרבות ובחברה והתמודדות וטיפול והם מהווים כמחצית מכלל הסיקור.

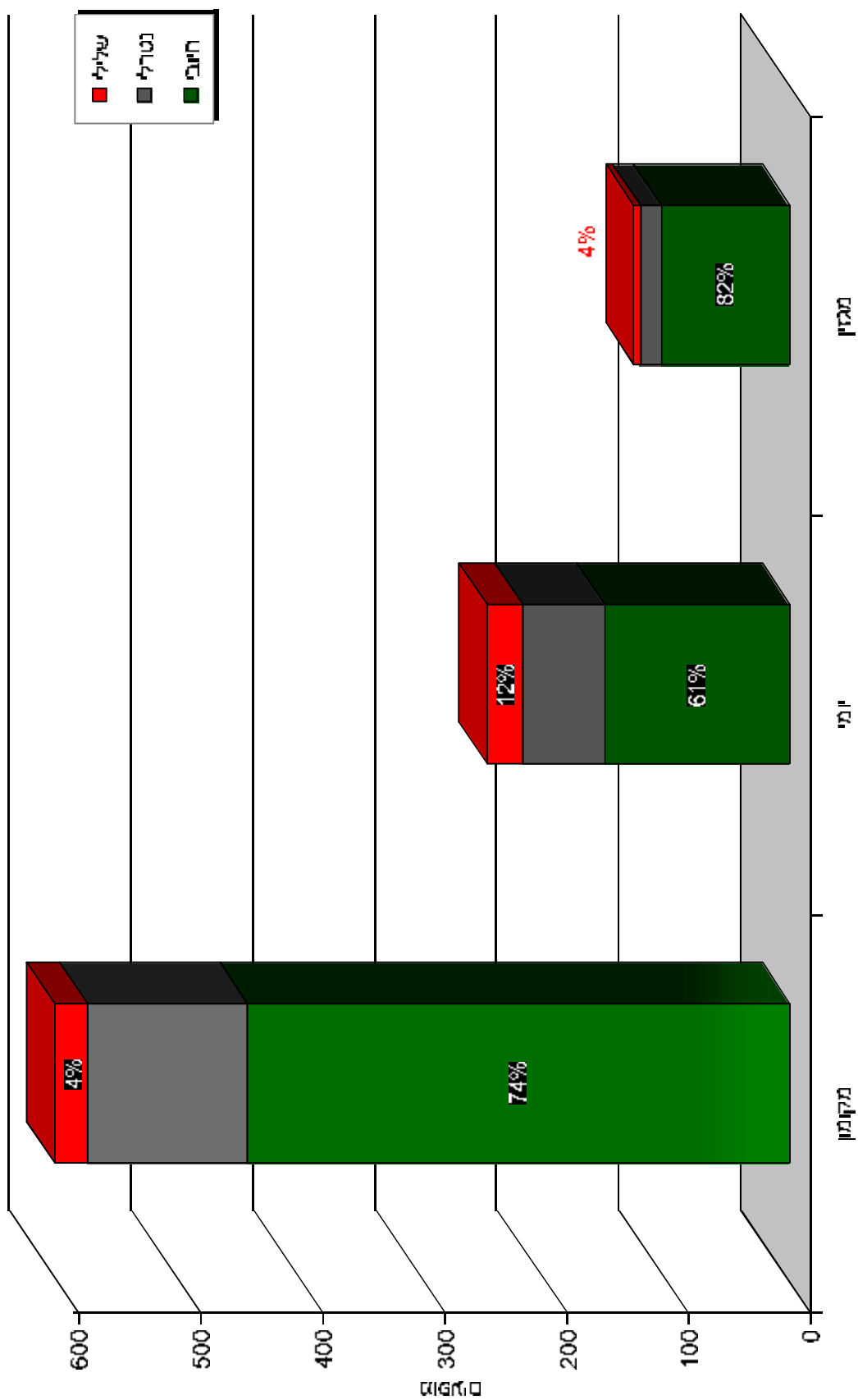
השוואת סיקור התחומים

התחום הפופולרי ביותר – שילוב בתרבות ובחברה - הוא גם האיותי ביותר מבחינת אופן סיקורו והוא זוכה לחשיפה שהיא כולה חיובית.

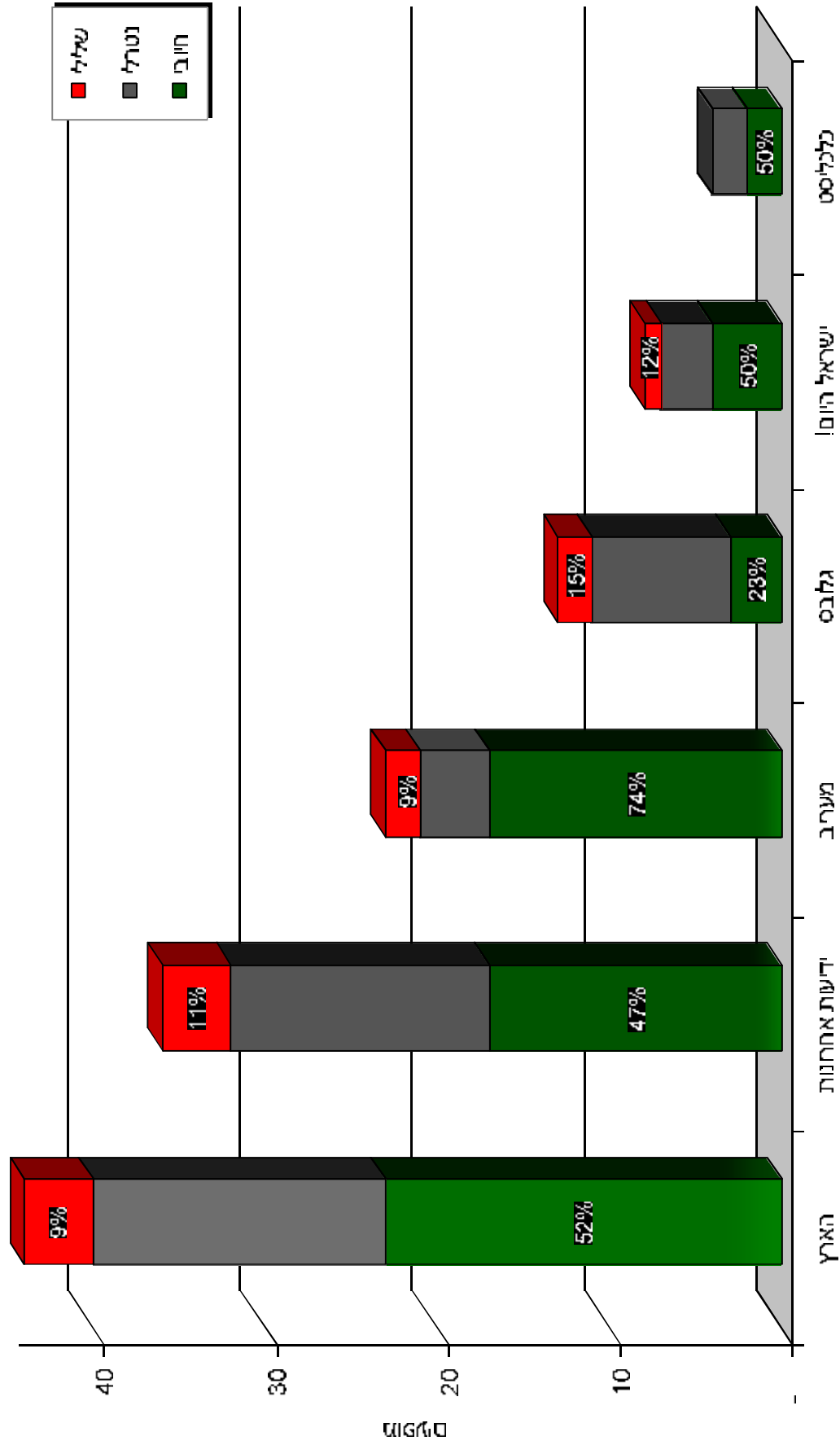
התחום המשפטי והפוליטי בולט באופן סיקור השלילי יחסית. זאת בשל מעורבות של אנשים הטובלים מפיגור בביצוע מעשים שליליים ובלתי חוקיים.

התפלגות פיגור שכלי לפי סוג עיתונות

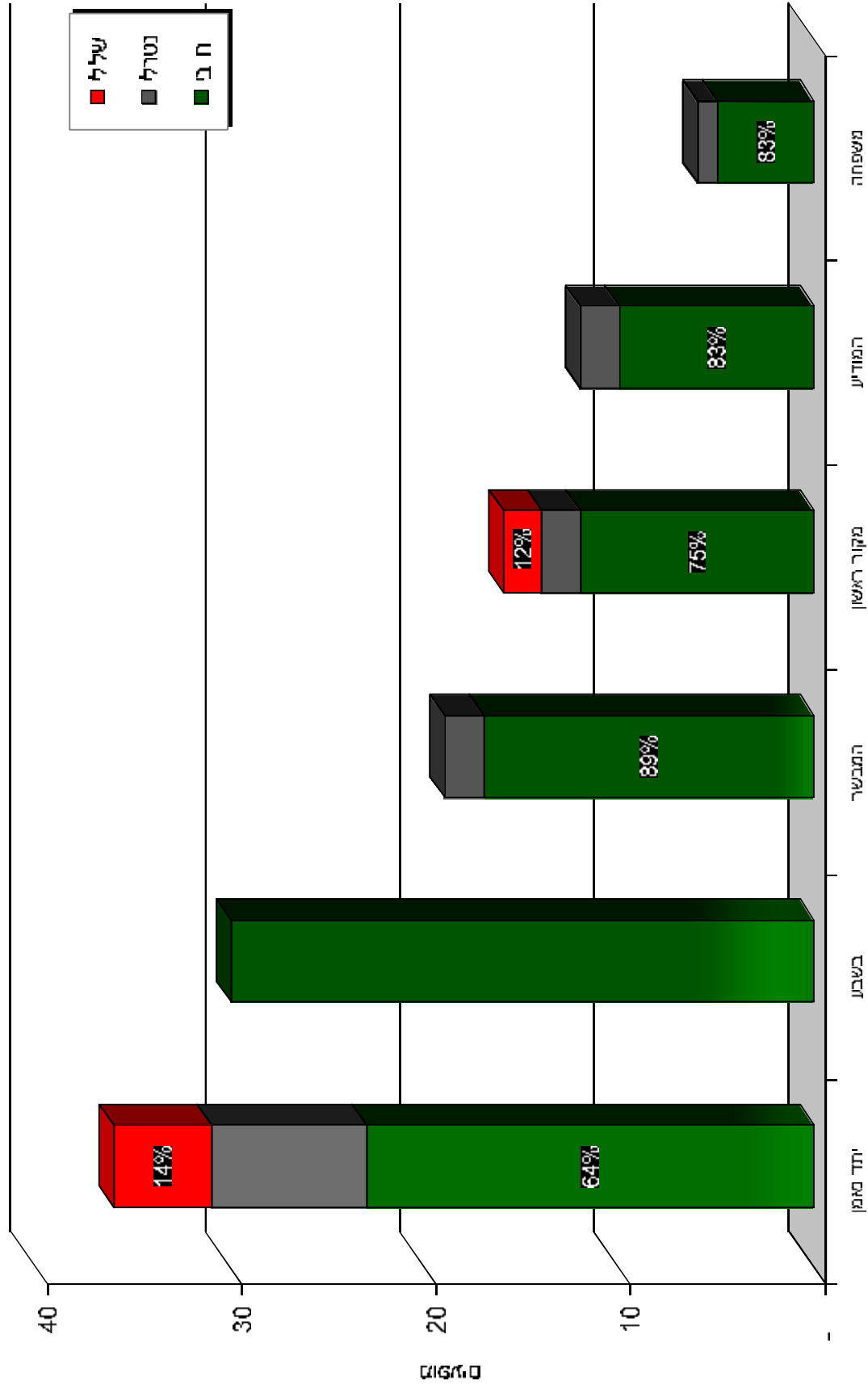

מספר המופעים הרב ביותר בינו בעיתונות המקומית. הסיקור חיובי יותר בעיתונות המקומית ובמגזינים מאשר בעיתונות היומית הנוטה לדווח יותר על האירועים השליליים, בעיקר התחום הפוליטי.

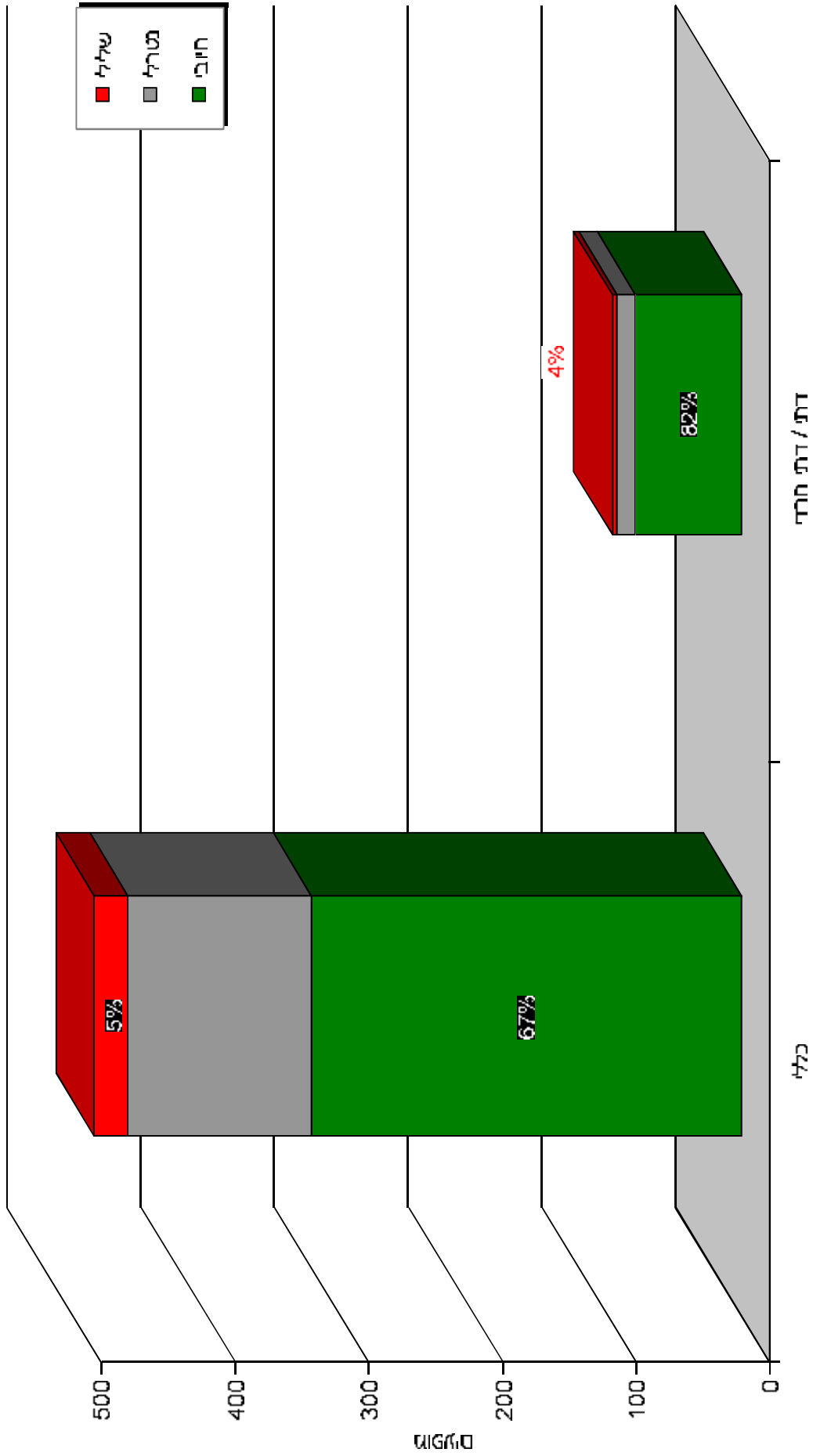
התפלגות עיתונות יומית מובילה

התפלגות עיתונים דתיים / חרדיים מובילים

השוואת מגזרי עיתונות

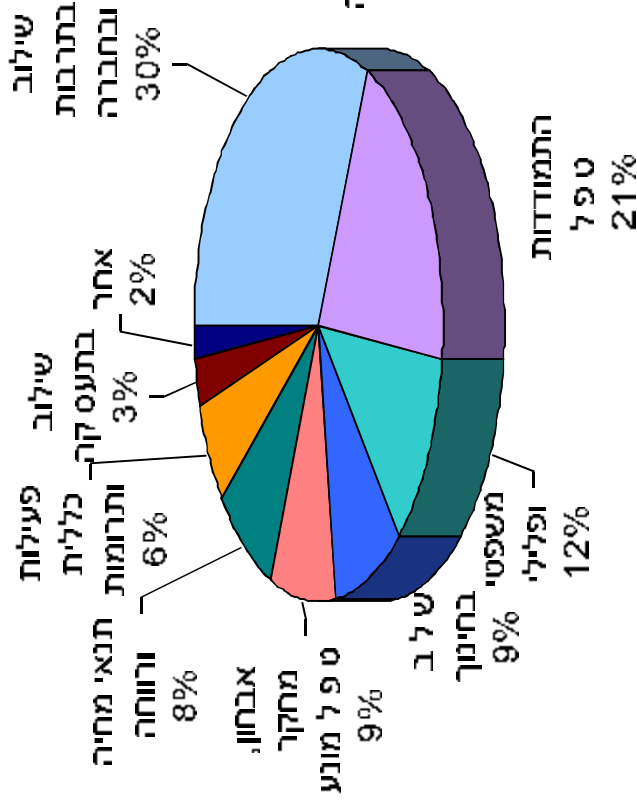

העיתונות החרדית / דתית מתאפיינת בקו חיובי יותר כלפי סיקור הפיגור. בנוסף, אחוז הכתבות הנטרליות הינו נמוך משמעותית בהשוואה למגזר הכללי.

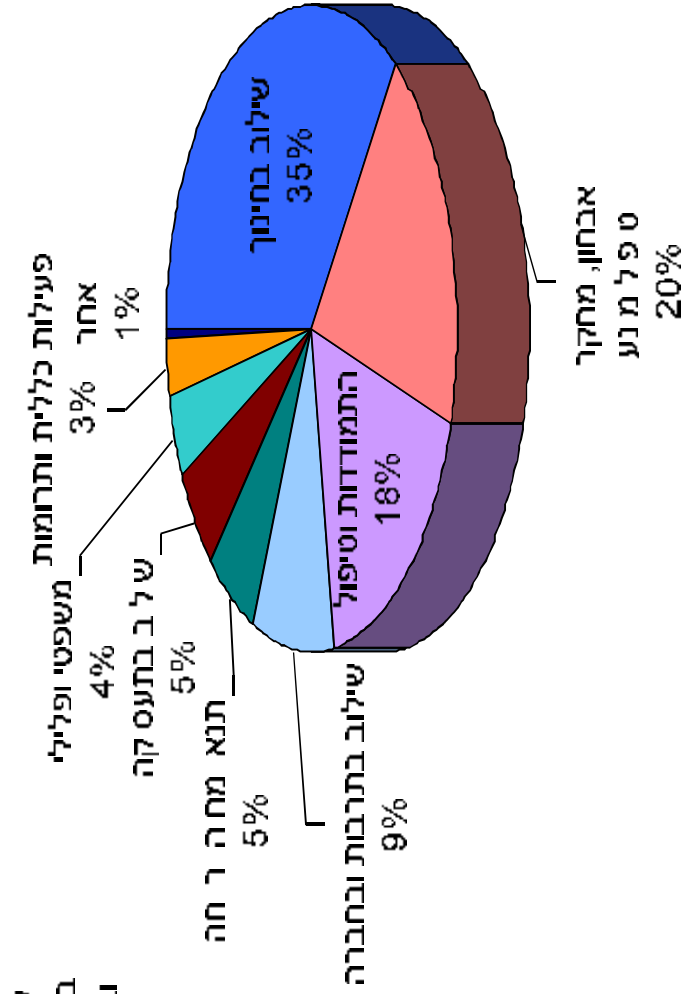
יפעת / מחקרי מדיה

פילוח סיקור פיגור שכלי לפי תחומים

ע תונות המגזר הכללי

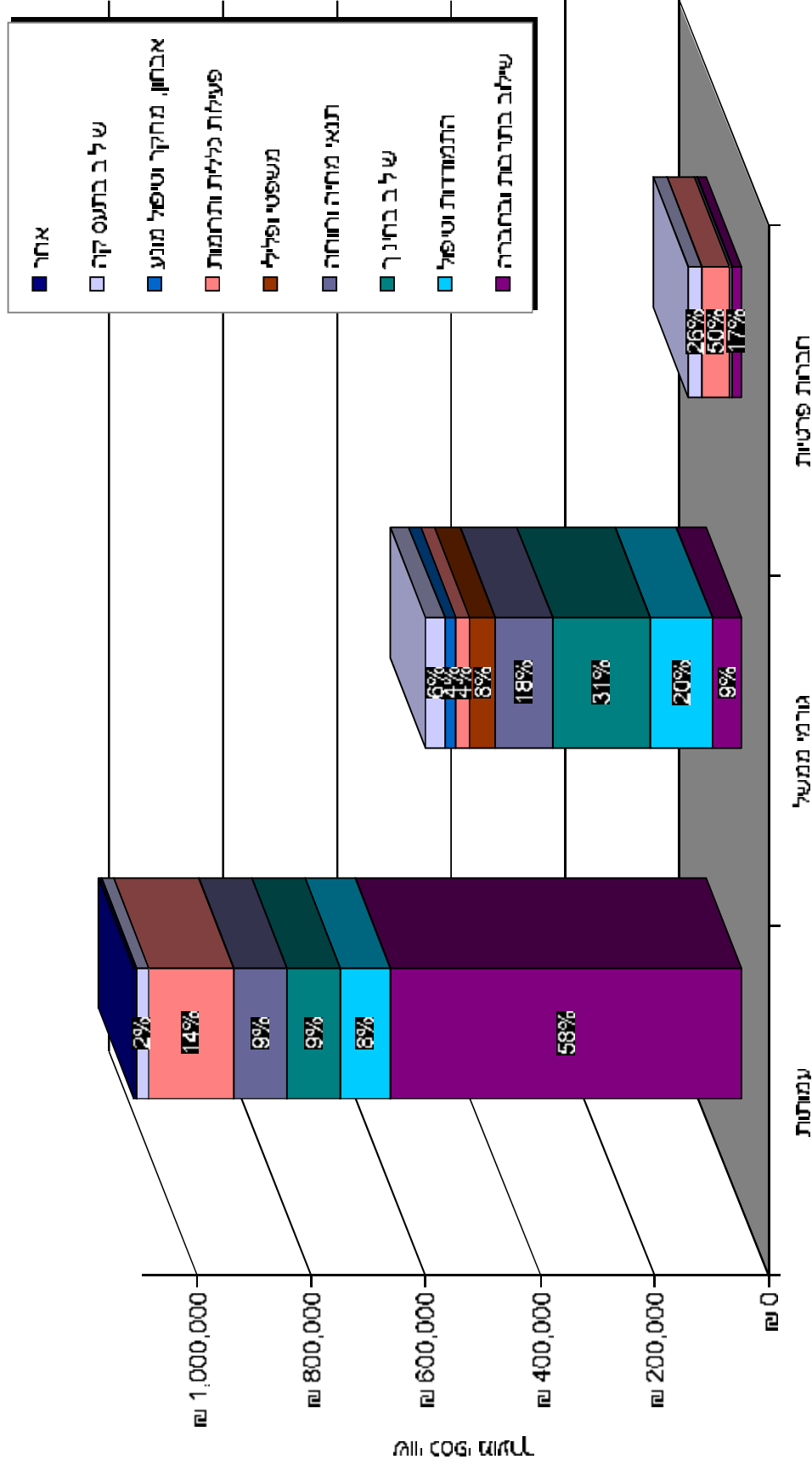

עיתונות דתית / חרדית

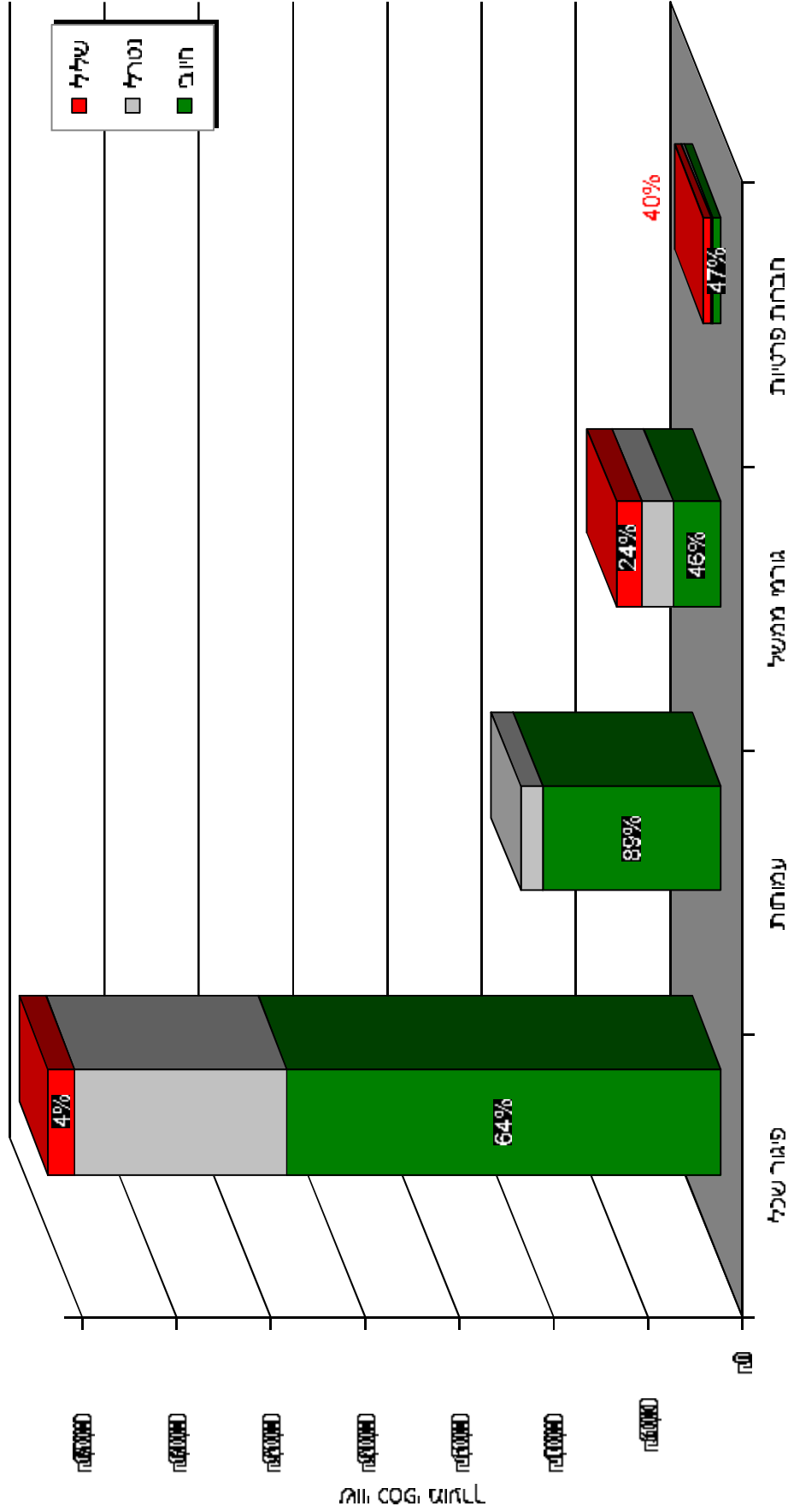
העיתונות הדתית / חרדית מרבה לסקר את תחום החינוך שתופס את המקום הרביעי בלבד בקרב העיתונות הכללית. מעניין לציין כי נושא בולט נוסף בקרב עיתונות זו הינו אבחון, מחקר וטיפול מונע שזוכה להתמייחסות נמוכה בהרבה בקרב העיתונות הכללית. לעומת זאת העיתונות הכללית מתייחסת בהרחבה רבה יותר לתחומי השילוב בתרבות ובחברה ולתחום המשפטי והפילי.

התפלגות הסיקור לפי תחומי עיסוק

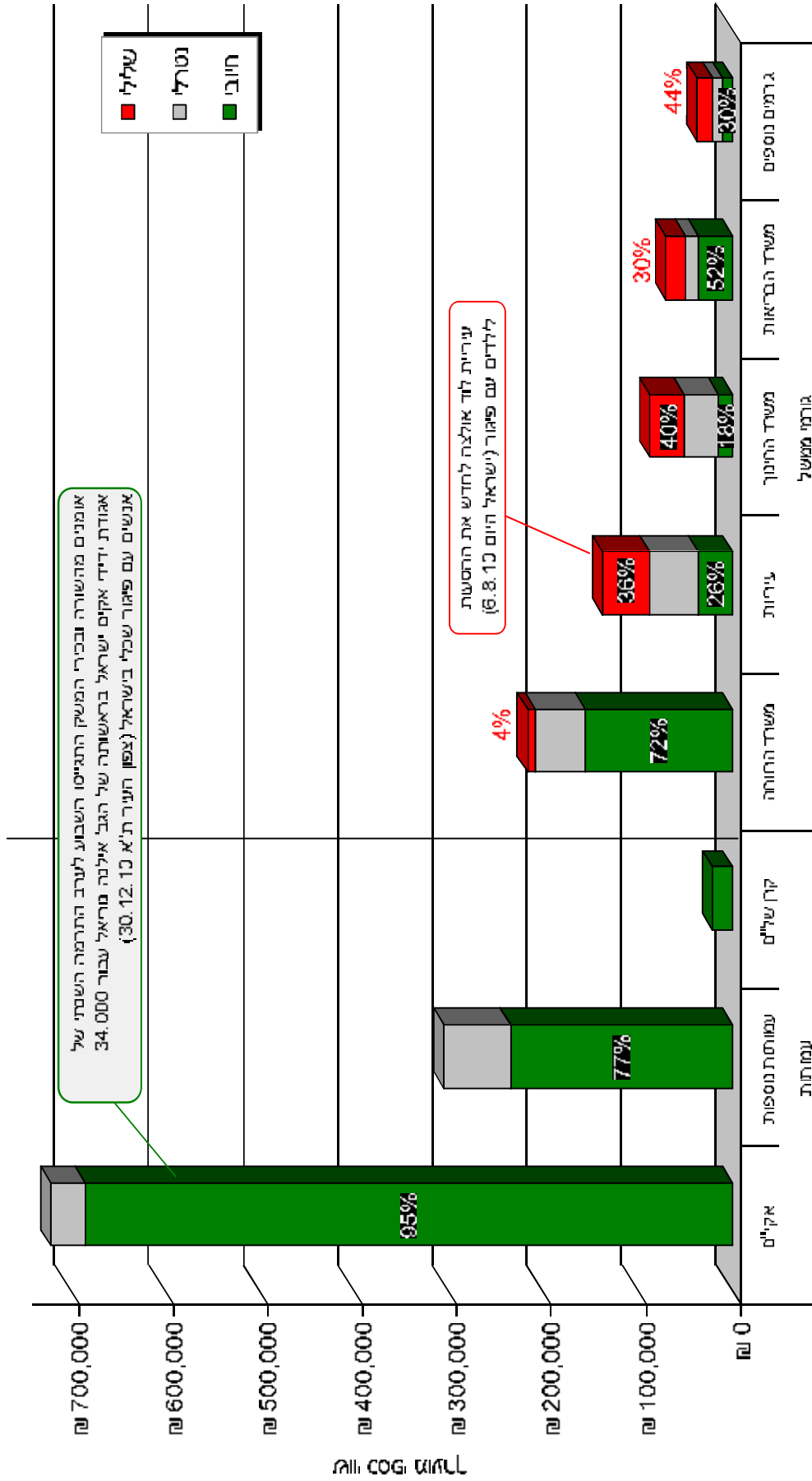
העמותות מוצגות כעוסקות בעיקר בשילוב חברתי ותרבותי של הלוקים בפיגור ואילו גורמי הממשל מוצגים כעוסקים בעיקר בנושאים פרקטיים, כאשר התחומים הבולטים הינם שילוב בחינוך התמודדות וטיפול ותנאי מחיה ורוחה. בקרב הפעילות של חברות פרטיות מחצית מהסיקור הינו של פעילות כללית ותרומות.

השוואת פיגור שכלי והגורמים העוסקים בו

העמותות זוכות לחשיפה איכותית ביותר לעומת גורמי הממשל שמסוקרים באופן שלילי יותר עקב טיפולם הלקה בחסר באולוסיה זו והזנחה. בטיקור החיובי של העמותות נבע גם עקב פעילותן כמייצגות את זכויות הלקים בפיגור מול הגורמים הרשמיים שנתפסים לעיתים קרובות כמתרשלים במילוי תפקידם ואף כמזניחים את הטיפול.

התפלגות סיקור גופים מעורבים בטיפול

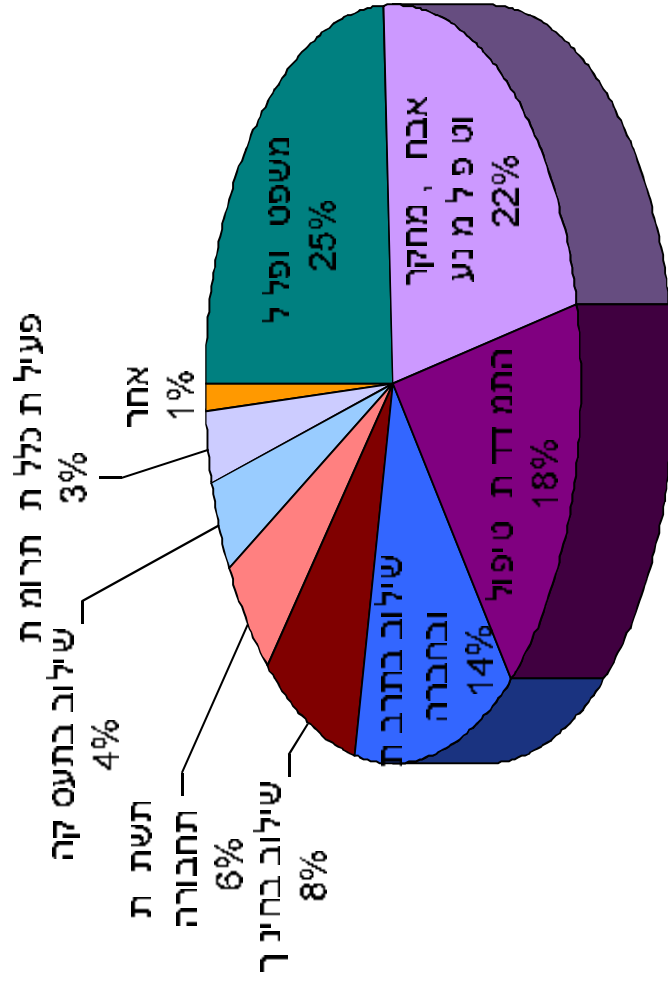

אק"ם, זוכה לשוני החשיפה הגבוה ביותר והאיכותי ביותר מבין כלל הגופים בפער ניכר, עקב הסיקור הנרחב של פעילויותיה במקומות ובעיתונות הארצית. מבין גורמי הממשל משרד החוזה זוכה לסיקור הרב ביותר והאיכותי ביותר בפער ניכר בהשוואה לגורמים האחרים, המסוקרים באופן שלילי יחסית.

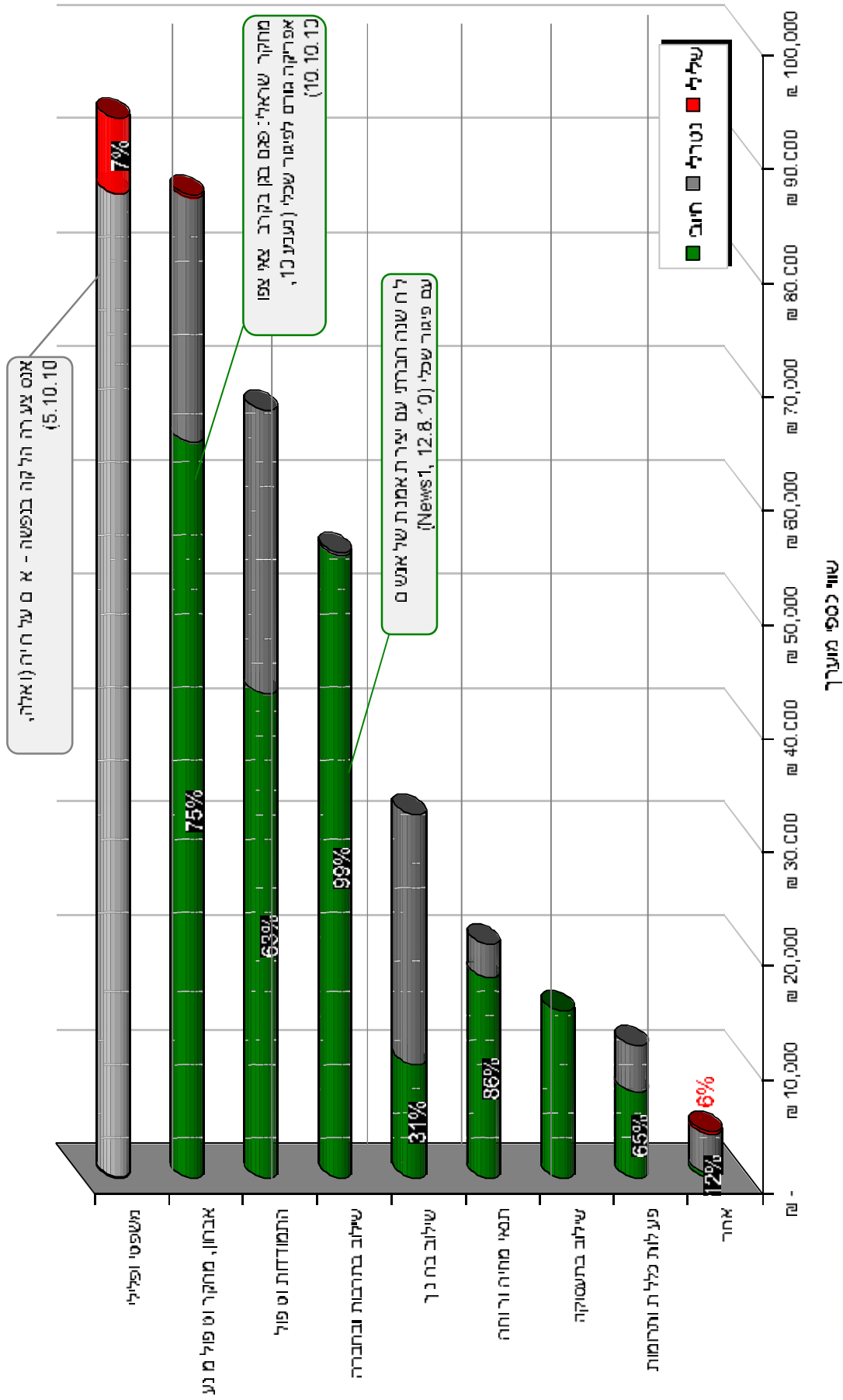
אינטרנט

פילוח חשיפת פיגור שכלי לפי תחומים סה"כ 385,477 ש"ח

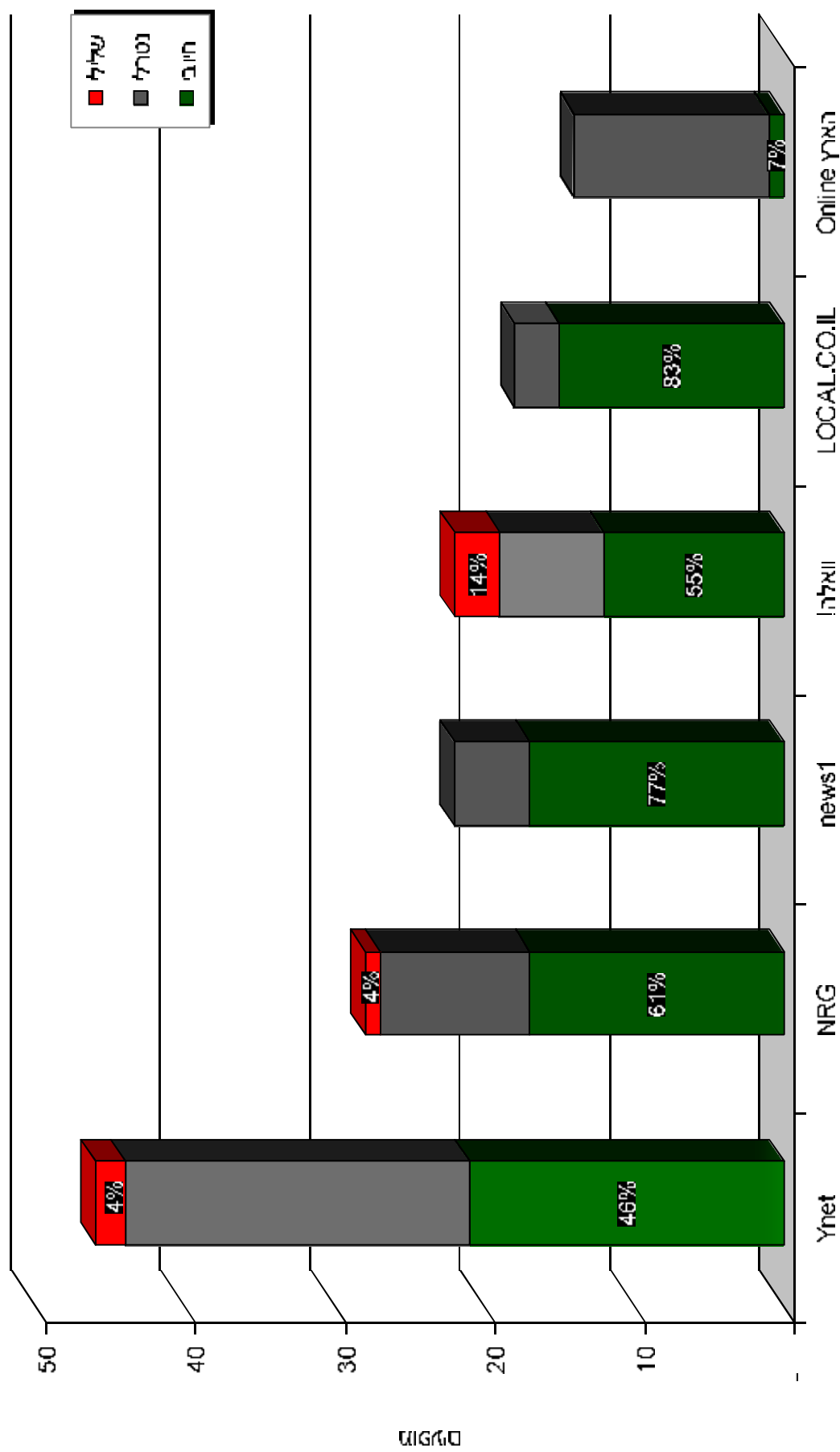

התחומים הזוכים למירב החשיפה הינם התחומים ה"חדשניים" יותר. התחום המשפטי-פלילי תופס כרבע מהסיקור, נתח משמעותי בהרבה מאשר בעיתונות. זאת על חשבון סיקור השילוב בתרבות ובחברה שהוא תחום סיקור איכותי ביותר. פער זה מסביר במידה רבה את הטון הנטרלי יותר במדיום זה.

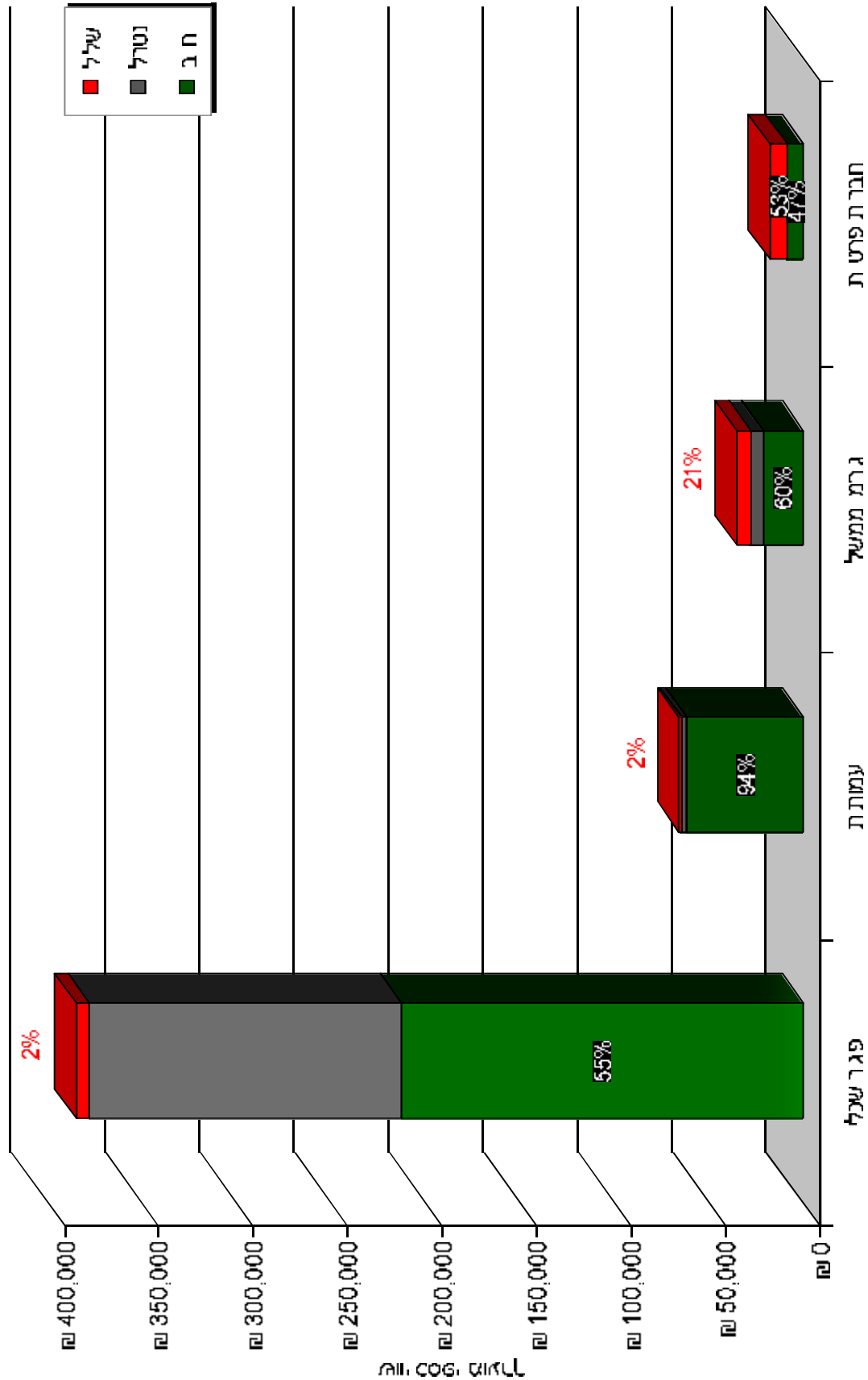
השוואת סיקור התחומים

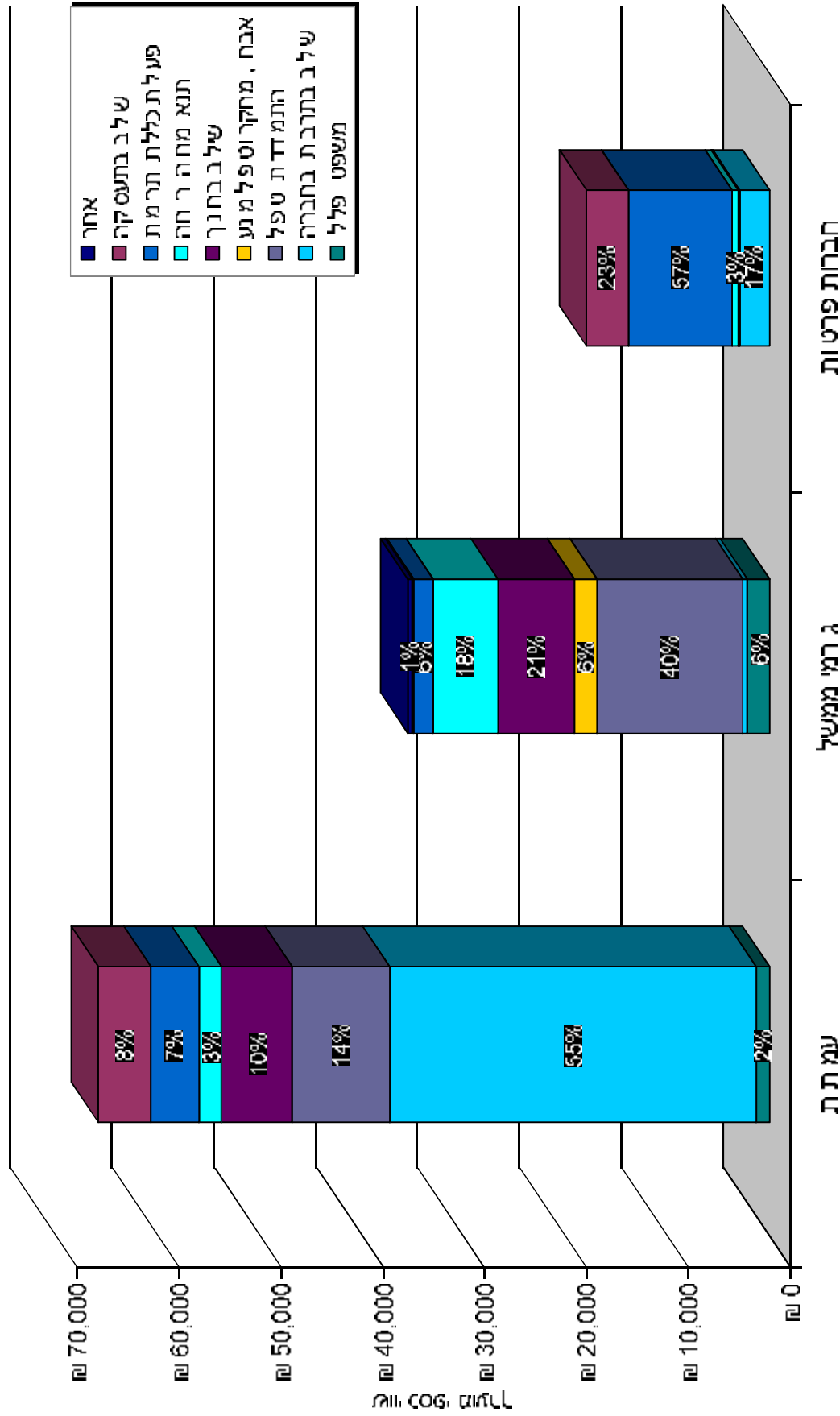
השוואת הסיקור לפי אתרים מובילים

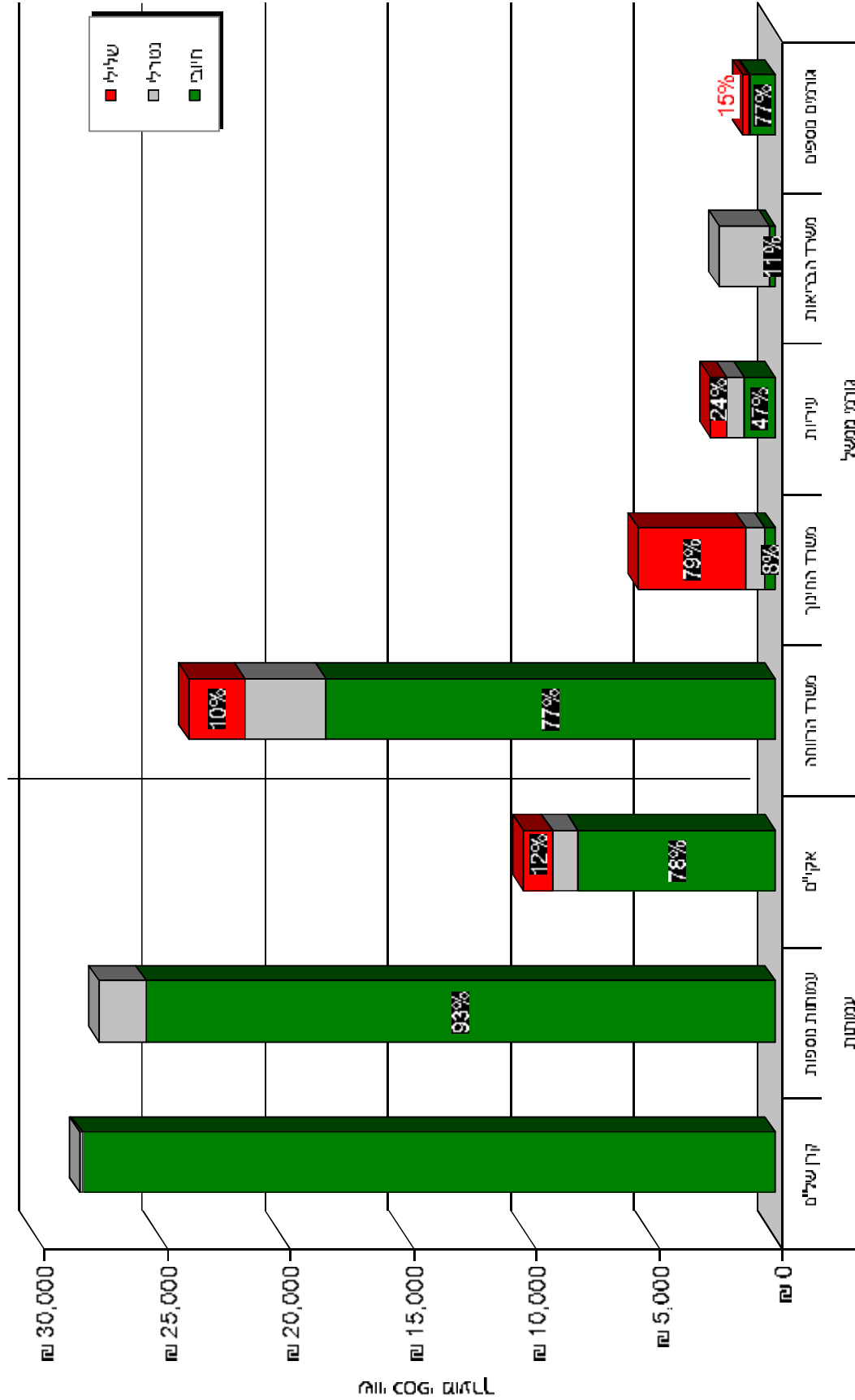
התפלגות סיקור פיגור שכלי וגורמים מעורבים

התפלגות הסיקור לפי תחומי עיסוק

התפלגות סיקור גורמים מעורבים בטיפול

בניגוד לעיתונות הכתובה, קרן של"ם זוכה לחשיפה הגבוהה והאיכותית ביותר ואקו"ם מדורגת שלישית בלבד לאחר העמותות הנוספות. משרד הרווחה זוכה להיקף נרחב יותר של סיקור בהשוואה לגורמי המשל האחרים.

מסקנות

✦ בחציון השני של 2010 זכה נושא הפיגור השכלי לחשיפה תקשורתית בסך של 3.95 מיליון ש"ח בזכות 891 מופעים בכלל אמצעי התקשורת.

✦ יותר ממחצית מהכתבות היו חיוביות ואילו שליש מהסיקור התאפיין בטון נטרלי. מרבית הכתבות הנטרליות מתארות עוללות שונות הנגרמות לאוכלוסיית בעלי הפיגור ויש ערך בעצם חשיפתן, אך הן אינן מציעות דרך פרקטית להתמודדות עם המצב. באופן זה הן מנציחות את המצאותם של הלוקים בפיגור בעמדה נחותה לעומת שאר החברה הישראלית.

✦ שני שליש מהסיקור עוסק בנושאים פרקטיים הנוגעים לשילובה של האוכלוסייה בחברה, ושליש מהחשיפה עוסק בתופעת הפיגור ובהשלכותיה בתחומי האבחון והטיפול. הכתבות הטיפוליות כוונות בעיקר להורים ועיקר המסר בהן התמקד בטיפול מונע ובאבחון בזמן הריון. רק אחוז קטן מהכתבות התמקד בהתמודדות היומיומית עם קש" התפקוד של בן המשפחה הלוקה בפיגור.

✦ נתחי הסיקור של הילדים והמבוגרים היו זהים ונעו סביב ה-40%. למרות שהמבוגרים זכו לנתח סיקור גבוה מהמצופה, לא הודגש התחום התעסוקתי שהוא רכיב מרכזי באפשרות הקיום העצמאית של בוגרים וזכה לנתח סיקור של 3% בלבד.

מסקנות

העמותות השונות מתוארות בדרך כלל כמתמקדות בתחומי השילוב החברתי השונים. לעומתן, הגורמים המוסדיים השונים נעדרים מהתחומים הללו ועוסקים בעיקר בתחומים הרשמיים של התמודדות, רוחה וחינוך ולרוב מוזכרים בהקשר ביקורתי יותר של הזנחה תקציבית והתעלמות מצרכים בסיסיים. מתוך כלל הגורמים הממשלתיים, משרד הרווחה הוא הפעיל ביותר ומצויר בתקשורת כאור החיובי ביותר לעומת משרדים אחרים שסופגים ביקורת רבה יחסית.

בקרב המגזר החרדי הופיעו פחות ממהה כתבות בנושא פיגור שכלי, אולם הסיקור היה חיובי בהשוואה למגזר הכללי. תחום הסיקור העיקרי היה השילוב במסגרת מערכת החינוך החרדית ובמפתיע, התחום השני באיזכוריו היה אבחון, מחקר וטיפול מונע. גדלו היחסי של נתח תחום סיקור זה היה כפול בהשוואה לכמות היחסית במגזר הכללי.

מרבית הסיקור בעיתונות הכתובה התרכז במקומונים. כתבות אלה זכו לסנטימנט חיובי יותר, בעיקר באמצעות סיפורים על שילוב מפגרים בחברה בתחומים התרבותיים. יחד עם זאת יש לזכור כי למקומונים היקף חשיפה נמוך יחסית לעיתונות הארצית וכדאי להשקיע מחשבה גם בדרכים להבאת חלק מהסיפורים הללו לעיתונים מרכזיים יותר כדרך להעמקת השילוב החברתי וההכרה בערכה וייחודה של אוכלוסייה זו.